

Ασκήσεις - Απαντήσεις

1. *Ακρίβεια, αμεροληψία, γλαφυρότητα, απλότητα, κλασική λιτότητα, συντομία* είναι μερικές από τις αρετές του Θουκυδίδη. Από ποια στοιχεία και ποιες φράσεις τεκμηριώνετε αυτή τη διαπίστωση;

Απάντηση

- i. Η *ακρίβεια* συνάγεται από τις φράσεις *έν τῷ αὐτῷ χειμῶνι, πρότριτα, ὅποτε ξυμβαίη αὐτοῖς, τῶν ἀφανῶν οἱ ἄν μή εὐρεθῶσιν εἰς ἀναίρεσιν, ἐκείνων διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες, ἀνὴρ ὃς ἂν γνώμη δοκῆ μή ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιῶσει προήκη*
- ii. Είναι *αμερόληπτος* επειδή υμνεί μια πόλη που τον εξόρισε.
- iii. Η *γλαφυρότητα, η απλότητα, η κλασική λιτότητα (μή ἀξύνετος)*, η *συντομία* αποδεικνύονται από την παρατακτική σύνταξη, τη σαφήνεια, τη βαρύτητα περιγραφής, τη σεμνότητα του ύφους.

2. Από το κείμενο του Θουκυδίδη ο αναγνώστης αρχίζει να παίρνει μια ιδέα για την αθηναϊκή πολιτεία: Να σχολιάσετε την άποψη.

Απάντηση

- i. Οι πολίτες θεωρούν ηθικό και θρησκευτικό τους καθήκον τη μέριμνα για την ταφή των νεκρών, ιδιαίτερα του πολέμου, των οποίων η κηδεία γίνεται *δημοσία δαπάνη*. Οι πολίτες *κῆδονται τῶν νεκρῶν*.
- ii. Προβάλλουν δημόσια και τιμούν τις υπέροχες πράξεις.
- iii. Αναθέτουν τα δημόσια αξιώματα και τα σπουδαία έργα σε πολίτες που διακρίνονται για τις πνευματικές και ηθικές αρετές τους.

3. Ποια στοιχεία της αρχαίας ταφικής παράδοσης επιβιώνουν στις μέρες μας;

Απάντηση

Επιβιώνουν, στις μέρες μας, η *Πρόθεσις* (η έκθεση του νεκρού σε προσκύνημα), η *εκφορά* (η κηδεία), το *περίδειπνον* (το δείπνο συγγενών στο σπίτι του αποθανόντος). Οι *απογενόμενοι* είναι οι πεθαμένοι που λέγονται έτσι κατ'ευφημισμὸν, για να ξορκιστεί το κακό)

Η προσφορά ανθέων, οι λάρνακες από κυπαρίσι, το φέρετρο που μεταφέρεται στα χέρια, η συμμετοχή οικείων και πολιτών, το μοιρολόι, οι καρποί της γης, το σιτάρι (κόλλυβα) και το κρασί, η αντίληψη ότι η ψυχή του νεκρού ζει στο επέκεινα είναι στοιχεία που επιβιώνουν ως τις μέρες μας

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με το ρήμα που λείπει:

Απάντηση

<p>Τὰ μὲν ὀστᾶ τῶν ἀπογενομένων</p> <p>πρότριτα σκηνήν ποιήσαντες,</p> <p>καὶ τῷ αὐτοῦ ἕκαστος ἦν τι</p>	<p>Τὰ μὲν ὀστᾶ προτίθενται τῶν ἀπογενομένων</p> <p>πρότριτα σκηνήν ποιήσαντες,</p> <p>καὶ ἐπιφέρει τῷ αὐτοῦ ἕκαστος ἦν τι βούληται.</p>
<p>Ἐπειδὴν δὲ ἡ ἐκφορὰ,</p> <p>λάρνακας κυπαρισσίνας ἄμαξαι,</p> <p>φυλῆς ἐκάστης μίαν·</p> <p>.....δέ τὰ ὀστᾶ ἦς ἕκαστος φυλῆς.</p>	<p>Ἐπειδὴν δὲ ἡ ἐκφορὰ ἦ,</p> <p>λάρνακας κυπαρισσίνας ἄγουσιν ἄμαξαι,</p> <p>φυλῆς ἐκάστης μίαν·</p> <p>ἔνεστι δὲ τὰ ὀστᾶ ἦς ἕκαστος ἦν φυλῆς.</p>
<p>Μία δὲ κλίνη κενή ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν,</p> <p>οἳ ἂν μὴ ἐς ἀναίρεσιν.</p>	<p>Μία δὲ κλίνη κενή φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν,</p> <p>οἳ ἂν μὴ εὐρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν.</p>
<p>..... δὲ ὁ βουλόμενος καὶ ἀστῶν καὶ ξένων,</p> <p>καὶ γυναῖκες αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι.</p>	<p>Ἐνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος καὶ ἀστῶν καὶ ξένων,</p> <p>καὶ γυναῖκες πάρεις αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι.</p>
<p>.....οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα,</p> <p>ὃ ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως,</p>	<p>Τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα,</p> <p>ὃ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως,</p>

Ἡ Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

<p>καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷτοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλὴν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι·</p>	<p>καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλὴν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι</p>
<p>Ἐπειδὴν δὲ γῆ, ἀνὴρ ἡρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὃς ἂν γνώμη τε μὴ ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιώσει, ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο</p>	<p>Ἐπειδὴν δὲ κρύψωσι γῆ, ἀνὴρ ἡρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὃς ἂν γνώμη τε δοκῆ μὴ ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιώσει προήκη, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται.</p>
<p>Ἰδε μὲν καὶ διὰ παντός τοῦ πολέμου, ὁπότε αὐτοῖς, τῷ νόμῳ.</p>	<p>δε μὲν θάπτουσιν· καὶ διὰ παντός τοῦ πολέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ.</p>
<p>Ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου λέγειν.</p>	<p>Ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ἡρέθη λέγειν.</p>
<p>Καὶ ἐπειδὴ καιρὸς, προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὀμίλου,τοιάδε:</p>	<p>Καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὀμίλου, ἔλεγε τοιάδε:</p>

Ἡ Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

5. Να αναλύσετε συντακτικά την πρόταση.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι, Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι δημοσία ταφάς ἐποίησαντο τῶν πρώτων ἀποθανόντων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ τρόπῳ τοιῷδε.

Απάντηση

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι, Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι δημοσία ταφάς ἐποίησαντο τῶν πρώτων ἀποθανόντων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ τρόπῳ τοιῷδε: κύρια πρόταση.

<i>ἐποίησαντο</i>	ρήμα
<i>Ἀθηναῖοι</i>	υποκείμενο
<i>ἐν τῷ χειμῶνι</i>	εμπρόθετος προσδιορισμός χρόνου
<i>αὐτῷ</i>	επιθετικός προσδιορισμός
<i>χρώμενοι</i>	τροπική μετοχή
<i>Ἀθηναῖοι</i>	υποκείμενο
<i>τῷ νόμῳ</i>	αντικείμενο στο <i>χρώμενοι</i>
<i>πατρίῳ</i>	επιθετικός προσδιορισμός
<i>ταφάς</i>	αντικείμενο στο <i>ἐποίησαντο</i>
<i>δημοσία</i>	επιρρηματικός προσδιορισμός τρόπου
<i>τῶν ἀποθανόντων</i>	γενική υποκειμενική στο <i>ταφάς</i>
<i>πρώτων</i>	επιρρηματικό κατηγορούμενο στη μετοχή <i>ἀποθανόντων</i>

Ἡ Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

έν τῷ πολέμῳ	εμπρόθετος προσδιορισμός χρόνου
τῷδε	επιθετικός προσδιορισμός
τρόπῳ	δοτική τρόπου
τοιῷδε	επιθετικός προσδιορισμός

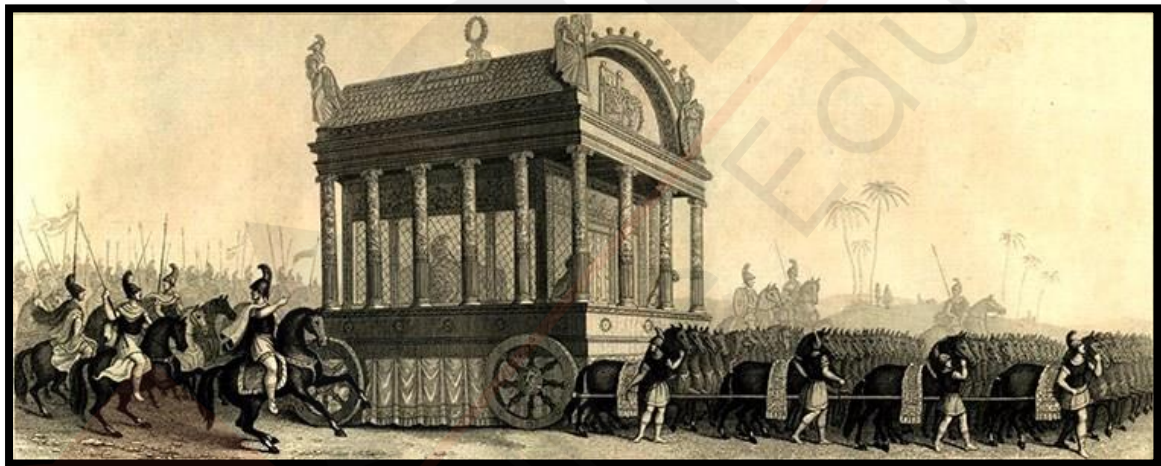
6. Ποια είναι η προέλευση των λέξεων : νόμος, δημοσία, τρόπος, λάρναξ, ἄμαξα, ἄστος, ἀρετή, γνώμη, Ξάνθιππος, ἕκαστος

Απάντηση

νόμος	< νέμω
δημοσία (δοτικοφανές επίρρημα)	< δημόσιος < δήμος < δαίομαι √ δα-
τρόπος	< τρέπω
λάρναξ	< νάρναξ (κιβωτός) κατ' ανομοίωση (Ανομοίωση έχουμε όταν ένα σύμφωνο που βρίσκεται σε δυο συνεχόμενες συλλαβές μιας λέξης αποβάλλεται, δηλ. το αρχικό ν γίνεται λ επειδή επαναλαμβάνεται, π.χ. γίγνομαι > γίνομαι, ἀγήγοχα > ἀγήοχα, πεντήκοντα > πεντήντα > πενήντα.
ἄμαξα	< ἄμα + ἄγω

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

άστος	< ἄστυ
ἀρετή	< ἀραρίσκω (=εναρμονίζω) √ αρ - ἀρείων, ἄριστος, ἄρτι, ἀριθμός, ἄρα, ἀρέσκω
γνώμη	< γινώσκω
Ξάνθιππος	< ξανθός + ἵππος
ἕκαστος	< ἐκάς (=μακριά) + τίς

Αναπαράσταση 19ου αιώνα της ταφής του Μεγ. Αλεξάνδρου
βάσει της περιγραφής του Διοδώρου. www.historytoday.gr

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!